

Zaaknummer : 1395425
Raadsvergadering : 9 december 2025

Onderwerp : Ruimtelijk Perspectief Achterhoek

Collegevergadering : 21 oktober 2025
Portefeuillehouder : Wethouder A.K. van Gijssel
Steller : Naomi Höfkes tel. : 0545-250250
Team Ruimte en economie

Te nemen besluit

1. Kennisnemen van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek, bestaande uit het toekomstverhaal met bijbehorende uitgangspunten en de handleiding
2. Intentie uit spreken voor het gezamenlijk oppakken van regionale ruimtelijke opgaven op basis van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

In opdracht van de Achterhoek Board is binnen de regionale samenwerking (8RHK Ambassadeurs, gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel) een Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (hierna: RPA) opgesteld. In 2024 is in het proces een tussenproduct vastgesteld, namelijk de 'Contourenschets RPA'. U bent hierover in januari en februari 2025 via een informatieve sessie bijgepraat. Vervolgens heeft het bureau BVR de opdracht gekregen om het voorliggende RPA op te stellen. In dat proces is gewerkt met vier gelijkwaardige toekomstscenario's om het gesprek over de toekomst van de regio te voeren. Daaruit zijn rode draden gehaald met een advies over de gewenste ontwikkeling en richtinggevende uitgangspunten. In de informatiebrief in maart 2025 is aangegeven dat u ook een rol heeft in besluitvorming, daarom ligt dit raadsvoorstel bij u voor.

Argumentatie**1.1 Het RPA is ons gezamenlijke ruimtelijk perspectief naar de toekomst**

We vinden het belangrijk om vanuit onze eigen kracht richting te geven aan de toekomst van de regio Achterhoek. Dat hebben we nodig om samen, 3-O breed, op te trekken in regionale (ruimtelijke) opgaven die op ons afkomen. Het RPA geeft ons handvatten om vanuit gezamenlijkheid antwoorden te geven op actuele ruimtelijke opgaven.

1.2 Het RPA is basis voor input op ruimtelijke plannen bij provincie en Rijk

Op landelijk en provinciaal niveau wordt ook gewerkt aan richting en antwoord op ruimtelijke opgaven. Dat gebeurt bij het Rijk in de Nota Ruimte (nationale omgevingsvisie) en bij de provincie in de provinciale omgevingsvisie. Daarover worden afspraken gemaakt tussen het Rijk en de provincie in het Ruimtelijk Arrangement. Het Rijk en de provincie spreken regio's aan om bij te dragen aan oplossingen voor de grote ruimtelijke opgaven. Met het RPA hebben we daar een antwoord op en kunnen we regionale inbreng leveren voor de processen bij het Rijk en de provincie.

1.3 Het RPA vormt een ruimtelijke bouwsteen voor Achterhoekvisie 2050

De huidige Achterhoekvisie 2030 wordt geactualiseerd naar een Achterhoekvisie 2050. Het RPA vormt de ruimtelijke bouwsteen voor deze actualisatie, wat ervoor zorgt dat de inhoud integraal wordt vertaald met andere opgaven.

2.1 Gezamenlijke inspanning leveren om vervolg te geven aan het RPA

Het is voor individuele gemeenteraden niet mogelijk om het RPA vast te stellen. Dit zou namelijk betekenen dat lokale omgevingsvisies komen te vervallen. Om gezamenlijk als

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Achterhoek sturing te geven aan regionale ruimtelijke opgaven, hechten we wel waarde aan het uitspreken van de intentie van gemeenteraden om gezamenlijk de ruimtelijke opgaven regionaal op te pakken. Het is daarbij belangrijk te beseffen dat dit in de praktijk vraagt om geven en nemen om zo de lusten en lasten te verdelen en niet af te wentelen naar toekomstige generaties.

2.2. *Het RPA als input en inspiratie voor lokale, regionale en landelijke ruimtelijke opgaven*

Als regio kunnen we op basis van het RPA onze gezamenlijke input leveren aan de ruimtelijke processen die spelen bij het Rijk en de provincie. Het RPA biedt daarnaast inspiratie en richting hoe in de regio om te gaan met vraagstukken in het gebied en kan daarmee een bouwsteen zijn voor gemeentelijke omgevingsvisies.

Kanttekeningen en risico's

1. *Wordt hiermee de toekomst van de regio Achterhoek vastgelegd?*

Het toekomstverhaal schetst een vergezicht met een beeld voor 2100. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling hiermee de toekomst vast te stellen. Het geeft ons richting over waar we gezamenlijk naartoe willen werken door noodzakelijke veranderingen te benoemen. Gedurende het verdere proces en de uitwerking blijven we uiteraard de toekomstdroom evalueren en anticiperen op ontwikkelingen die zich voordoen.

2.1. *Uitvoering van het RPA borgen voor de toekomst*

Het voorliggende RPA is een stip op de horizon richting 2100 om naartoe te werken. Met het (laten) vaststellen daarvan door de Achterhoek Raad hebben we geen zekerheid dat we binnen de regionale samenwerking daar ook uitvoering aan geven. Door een ruimtelijk programma op te stellen voor de komende jaren kunnen we borgen dat we hiermee aan de slag gaan. Hierin kunnen concrete acties worden beschreven voor de komende jaren, om zo richting de stip van 2100 te werken. Deze opdracht wordt gevraagd aan de Achterhoek Raad.

2.2 *Hoe zorgen we voor capaciteit voor de vervolgoopdracht?*

Om het ruimtelijk programma 3O-breed op te zetten en uit te voeren is capaciteit nodig zowel bij de 8HRK Ambassadeurs, regiogemeenten als waterschap. Het is van belang dat gemeenten, regio en waterschap financiële ruimte hiervoor kunnen inzetten (mensen en/of middelen). Daarbij gaat het zowel om tijdelijke middelen als subsidies (onder meer een mogelijke subsidie van de provincie Gelderland), als ook structurele middelen voor duurzame uitvoering van taken als coördinatie en lobby.

Financiën

Dit besluit leidt niet tot een vraag om financiële middelen.

Dat is wel het geval voor het opstellen van het eerdergenoemde programma dat voortvloeit uit het RPA. Bij die opdracht wordt ingegaan op de bijbehorende financiën. Hiervoor ligt echter ook geen directe financiële vraag bij de gemeenteraad.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

De manier waarop wij nu en in de toekomst in de Achterhoek met onze ruimtelijke opgaven omgaan (RPA) is onlosmakelijk verbonden met duurzaamheid.

Communicatie

Op 12 november is er een Achterhoekbrede raadsinformatiebijeenkomst over het RPA. Verdere communicatie over het RPA verloopt via 8RHK Ambassadeurs.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Binnen de regionale samenwerking is aan het RPA gewerkt met de Stuurgroep RPA, waarin elk gemeentecollege en het waterschap met bestuurders is vertegenwoordigd.

De individuele gemeenteraden kunnen het RPA niet vaststellen omdat daarmee lokale omgevingsvisies zouden komen te vervallen. Er is daarom voor gekozen om het RPA alleen te laten vaststellen door de Achterhoekboard en -raad zoals eerder aan u medegedeeld tijdens de raadsinformatiesessie begin 2025.

Planning en evaluatie

Het toekomstverhaal geeft een richting waar we met elkaar als regio naar toe willen werken. Zowel de nieuwe gemeenteraden en de nieuwe Achterhoekraad worden meegenomen in het toekomstverhaal en het ruimtelijk programma dat in 2026 wordt opgezet. Mocht u als gemeenteraad nog eventuele inhoudelijke of procesmatige aandachtspunten hebben voor de uitwerking van het ruimtelijke programma om mee te geven aan de Achterhoek Board- en Raad, kunt u deze aan hen meegeven door middel van een brief.

Alternatieven

Het alternatief is om niet de intentie uit te spreken om regionale ruimtelijke opgaven in de Achterhoek gezamenlijk op te pakken op basis van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek. Dit heeft niet alleen gevolgen voor hoe wij ruimtelijke opgaven in Berkelland en de Achterhoek oppakken, maar ook voor financiële geldstromen richting provincie en Rijk.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 9 december 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 oktober 2025

b e s l u i t:

1. Kennis te nemen van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (bestaande uit het toekomstverhaal met bijbehorende uitgangspunten en de handleiding)
2. De intentie uit te spreken om samen met de acht Achterhoekse gemeenten de regionale ruimtelijke opgaven op te pakken. Het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) daarbij een richtinggevend, maar niet bindend document is en dat de omgevingsvisie Berkelland leidend blijft voor ruimtelijke keuzes.
3. Verzoekt het college om namens de gemeenteraad van Berkelland in een brief aan de Achterhoek Board en Achterhoek Raad te vragen om actief te communiceren over organisatorische consequenties die voortkomen uit de RPA en financiële consequenties expliciet via de P&C-stukken van de gemeenschappelijk regeling Regio Achterhoek voor een zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraad.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 9 december 2025

de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A. Satijn

drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Ruimtelijk Perspectief Achterhoek

De in 2024 door de raad vastgestelde omgevingsvisie van Berkelland is als input meegenomen bij het ontwikkelen van de contourenschets en het toekomstverhaal. Het toekomstverhaal kan op zijn beurt in de toekomst weer als input dienen voor een update van de omgevingsvisie van Berkelland.

Het RPA is geen regionale omgevingsvisie, maar een toekomstdroom die wordt doorvertaald in een ruimtelijk programma dat als leidraad kan worden gebruikt voor het gezamenlijk oppakken van regionale ruimtelijke opgaven in de Achterhoek.